

DE ARBEIDERSSTATEN

Over het geheel genomen verkeren de Oosteuropese arbeidersstaten (de niet-europese laten we hier buiten beschouwing) in een ernstige historische impasse, die het karakter gaat aannemen van een permanente krisissituatie (niet in economische maar in algemene zin bedoeld). Na de inzinking van het groeicijfer in de tweede helft van de jaren zestig, is er in 1970 in de Sovjet Unie weliswaar een zeker economisch herstel ingetreden - niet alleen in de industrie maar ook in de graansektor van de landbouw - maar dit neemt niet weg dat er geen enkel fundamenteel probleem is opgelost en dat zelfs niet het zicht geopend is op toekomstige oplossingen.

De landbouw is nog steeds een achterlijke sektor. Noch in de S.U. noch in enige andere arbeidersstaat is het tempo van industrialisering en modernisering van de agrarische produktie van dien aard dat er een hogere graad van socialisering dan de huidige kolchos en andere koöperatieve vormen, zelfs in een wat verdere toekomst mogelijk wordt gemaakt. In de industrie heeft de Russische burokratie nog immer geen kans gezien om het oude stalinistische stadium van extensieve industrialisering met het aksent op kwantitatieve verhoging voornamelijk van de produktie in de zware industrie (ijzer, staal, machines, e.d.) over te gaan op een intensieve, kwalitatieve industrialisering, meer gericht op chemische, elektronische en dergelijke produkten. De licht industrie, met name de produktie van konsumptiegoederen (van kleding tot en met duurzame huishoudelijke artikelen) blijft ernstig achter.

In de eerste helft van de jaren zestig is het levenspeil van de Russische massa wel beduidend gestegen, wat een voortgaande politieke passiviteit mede mogelijk maakte, maar het blijft tocht ernstig achter bij het Westers-kapitalistisch peil en ook bij het peil van de industrieel meest ontwikkelde arbeidersstaten (D.D.R. en Tsjecho-Slowakije). De economische liberalisering heeft geen problemen opgelost. Ze zijn alleen enigszins verplaatst van de sfeer der stalinistische hypercentralizatie met zijn specifieke stagnaties en verspilling, naar die van de technokratische eitwat gede-centralizeerde zones.

Met het opkomen van brede lagen van hooggeschoolde technische en economische kaders in de leiding van het groeiende produktie-apparaat - lagen die de niet altijd even deskundige politieke burokratie niet kan missen - moesten steeds grotere concessies worden gedaan aan de technokratische behoefte aan grotere economische beslissingsmacht en sterke materiële prikkels om zo gezamenlijk de massa'eronder te kunnen houden. Op deze laatste wijze heeft de burokratie zich kunnen handhaven in de D.D.R. een land met een veel hoger produktie- en algemeen ontwikkelingspeil - dat de levensstandaard was er in 1969 al twee maal zo hoog als in de Sovjet Unie. En ook dit land met zijn 'Wirtschaftswunder' zijn alle tegenstrijdigheden van een burokratische arbeidersstaat in aanwezig, die door onderdrukkingsmethoden voor uitbarsting worden behoed.

En onderdrukking blijkt in de laatste jaren het enige betrouwbare middel van de burokratie om zich in laatste instantie te kunnen handhaven. De restalinizeringslijn van de Brezjnjew-Kosigin-leiding tegenover alle vormen van kritiek en oppositie, is de beste graadmeter van de impasse waarin de arbeidersstaten verkeren.

Ook al is het niet zo waarschijnlijk dat zij op zeer korte termijn ten val zal kunnen worden gebracht, kan men wel zeggen dat de burokratie, historisch, de grenzen van zijn mogelijkheden heeft bereikt. De destalinizatie onder Chroesjtsjow bleek antiburokratische explosies gaande te maken. De kontradikties van de burokratisch vastgelopen hoger ontwikkelde arbeidersstaat als Tsjecho-Slowakije eneneens. Zo staat de burokratie voor een dilemma. Zij kan alleen pas op de Russische plaats maken, of verder gaan op de weg van de zg. socialistische markteconomie à la Joego-Slavië, de weg van de verdere aanpassing aan de omringende kapitalistische wereld en de erfenis van het eigen kapitalistisch verleden.

Deze weg is echter tot op zekere hoogte geblokkeerd voor de Russische burokratie. Niet zozeer door principiële socialistische bezwaren tegen het technokratisch denken van Libermann, Sik enz. Maar meer omdat de verdergaande destalinizatie, decentralizatie e.d. die dat met zich mee zou brengen. krachten in beweging zou kunnen gaan brengen, die levensgevaarlijk zijn voor de autoritaire supercentralistische machtsstructuur waarop de geprivilegieerde positie van de opperste burokratenelites is gebaseerd. Ook zonder arbeidersraden zou deze weg explosief kunnen werken voor alle extreme kontradikties van de burokratisch overgangsmaatschappij, bv. ten aanzien van het akute probleem van de onderdrukte minderheden, de kolchosboeren, enz. De destalinizatie van Chroesjtsjow ging de overheersende kon-servatieve politieke vleugel van deze elites al te ver. Er is dus eigenlijk nauwelijks een andere keus dan voortgaan op de brezjnjewistische weg van gematigd-technokratisch verzacht stalinisme, van kleine concessies aan de massa in het individueel-konsumptieve vlak, en van onderdrukking van alle oppositie.

Zo kunnen de onopgeloste tegenstrijdigheden van de Russische maatschappij zich alleen maar verscherpen tot het moment van de onvermijdelijke uitbarsting; van een herhaling en intensivering van alles wat we tot nog toe gezien hebben aan antiburokratisch verzet in de Oosteuropese arbeidersstaten, op een gigantische schaal; d.w.z. tot het moment van de politieke revolutie, het breken van de macht der burokratie en het vestigen van de proletarische democratie, die het eerst mogelijk zal maken in snel tempo de economische ontwikkeling te voeren naar de volledige socialistische maatschappij. Praag 1968 maakte voor de zoveelste maal duidelijk, dat de gang daarheen geen vreedzame geleidelijke zal zijn.

Alles komt er nu dus op aan die politieke revolutie voor te bereiden, door de organizatorische concentratie van alle revolutionair-socialistische krachten en door de ontwikkeling van specifieke programs voor de antiburokratische strijd. Hierin is de Tsjechoslowaakse Revolutionair Socialistische Partij al voor gegaan; iets wat is bevorderd door de hogere economische en verdere ontwikkeling van Tsjechoslowaakse maatschappij, de grotere toegankelijkheid voor revolutionair-marxistische ideeën vanuit het westen.

In de Sovjet Unie liggen de problemen moeilijker. De lange duur van het door de tijd en door gemanipuleerde nationalistische gevoelens 'geheiligde' nationale burokratisch regime - zoals het nationalisme bij de Tsjecho-Slowaken een progressieve faktor was in de antiburokratische strijd, werkt het groot-Russisch nationalisme konservatief - de depolitisering en atomisering van de massa, het geestelijke kunstmatige isolement, remmen een ontwikkeling in Tsjechoslowaakse richting. De oppositionele stromingen zijn nog grotendeels humanitair-demokratisch en liberalizerend georiënteerd, wat overigens niet wil zeggen dat zij pro-kapitalistisch zijn. De meer uitgesproken socialistisch denkende groepen zijn nog zwak.

De weg naar de politieke revolutie zal een zeer moeilijke zijn. Daarbij zal de beïnvloeding vanuit de linkse opposities in de kleinere arbeidersstaten een belangrijke rol spelen; terwijl deze op hun beurt weer gestimuleerd zullen worden door de groei van de revolutionaire beweging in de Westeuropese kapitalistische wereld.

Deze wisselwerkingen zijn van essentiële betekenis. De sociale revolutie in de kapitalistische wereld en de politieke revolutie in de arbeidersstaten zijn nauw met elkaar verbonden; evenals dat het geval was en is met de negatieve wisselwerking tussen de achterlijkheid van de Russische maatschappij en de vijandige misvormende druk van de omringende kapitalistische wereld, die leidde tot een extreem burokratisch vervormde overgangsmaatschappij. Een overgangsmaatschappij tussen kapitalisme en socialisme, waarin de voor zo'n maatschappij onvermijdelijke spanningen en tegenstrijdigheden tot een buitengewone funeste hoogte zijn opgevoerd.

Voor de verdere discussie over deze problematiek is het nodig dat een aantal elementaire socialistische principes telkens opnieuw benadrukt worden, gezien de verwarrende theorieën over het karakter van de arbeidersstaten die niet alleen van burgerlijke zijde maar ook in de arbeiders- en socialistische beweging naar voren werden en worden gebracht. We noemen in dit verband slechts, de theorieën omtrent het kapitalistisch karakter van Joegoslavië en de Sowjet Unie; de theorie omtrent de mogelijkheid om in economisch nog achterlijker landen snel het kommunisme te bereiken; de these van de onvermijdelijke en konstruktieve rol van de burokratie in de socialistische akumulatie; en de technokratische verheerlijking van de 'socialistische markteconomie'.

In de kapitalistische maatschappij rijpen de krachten voor de toekomstige socialistische maatschappij. Dit geschiedt door de vermaatschappelijking van de produktie, een proces dat in het huidige industriële monopoliekapitalisme ver voortgeschreden is en dat objektief steeds meer in strijd raakt met de partikuliere toeëigening van de meerwaarde; door de massale proletarisering, waardoor de overweldigende meerderheid van de bevolking als arbeidersklasse, door een steeds kleiner en machtiger bourgeoisie uitgesloten wordt van enige macht over de produktie, door het feit dat de bezits- en machtsstructuur van het kapitalisme een steeds grotere rem wordt op de werkelijke ontplooiing van de enorme produktiekrachten ten dienste van de mens; door het toenemen van de inwendige tegenstrijdigheden van de kapitalistische maatschappij die op den duur steeds duidelijker doordringen tot het bewustzijn van de werkende massa die zich ondanks vele belemmeringen zich steeds verder ontwikkelt en steeds beter in staat is de hele produktie en distributie zelf direkt te beheren.

In het huidige hooggeïndustrializeerde monopoliekapitalisme zijn de objektieve voorwaarden voor het socialisme allang vervuld. Rest nog immer de ontwikkeling van de subjektieve faktor, de revolutionaire organisatie van het proletariaat, die dit proletariaat leiden moet naar de overname van de macht (een niet eenvoudige zaak waar we hier nu niet op in zullen gaan). Na de revolutie en de vestiging van de diktatuur van het proletariaat is het noodzakelijk dat de voornaamste produktiemiddelen in industrie en transport, de banken, de buitenlandse handel, de binnenlandse groothandel en het grootgrondbezit, worden gesocialiseerd, met instelling van arbeiderszelfbeheer.

Een plan-economie wordt ontwikkeld die het akumulatieproces regelt, duidelijke prioriteiten stelt, een evenwichtige verhouding verzekert in de ontwikkeling van de zware industrie (in het algemeen de vervaardiging van produktiemiddelen) en van de lichte industrie (produktie van konsumptiegoederen) en gericht is op het zo snel mogelijk doen verdwijnen van de schaarste aan noodzakelijke goederen en diensten. Niet zinvol is de onmiddellijke socializatie van de minder vermaatschappelijke sektoren: de landbouw, het ambacht, de detailhandel. Hier zal er nog een tijd sprake zijn van warenproduktie en cirkulatie, zolang deze sektoren nog niet, via kooperatiefazen zozeer ontwikkeld zijn, dat zij, liefst met instemming van de betrokkenen, aan socializatie toe zijn. In een groot deel van de agrarische en distributiesektor zal dus het marktbeginsel nog heersen. Ook wat de beloning betreft zal er nog geen sprake kunnen zijn van volledige socialistische principes, van gelijkheid, onvermijdelijk zal er nog een tijd met materiële prikkels moeten worden gewerkt, zij het binnen bepaalde grenzen (ieder naar zijn arbeid?). Het loon zal ook nog in geld betaald worden, wat voorlopig nog niet gemist zal kunnen worden als waarde meter en in de planboekhouding.

Deze maatschappij van overgang van kapitalisme naar socialisme is nog een klassenmaatschappij (arbeiders, boeren en nog wat kleine ondernemers en handelaren) met vele kontradikties; en zij zal dat blijven totdat de ontwikkeling van de produktiekrachten, de industrializatie van de landbouw, niet in de laatste plaats, de niet proletarische klassen zal hebben doen verdwijnen en uiteindelijk definitief een eind zal hebben gemaakt aan de

toestand van relatieve schaarste.

Voor die tijd zullen er kontradikties blijven bestaan tussen de verschillende klassen met name de arbeiders en de boeren; tussen de niet-kapitalistische produktiewijze en de burgerlijke distributiebeginselen; tussen industrie en landbouw; tussen plan en markt; tussen Plan en gedifferentieerde materiële prikkels; tussen de ongelijkmatig ontwikkelde delen van het land; tussen nationale en kulturele meerderheden en minderheden. Al deze tegenstrijdigheden vormen tezamen de objektieve voorwaarde voor de mogelijkheid van de ontwikkeling van een burokratie, die op zichzelf weer een rem wordt op het zo snel mogelijk bereiken van een volledige socialistische klasseloze maatschappij, waar het beginsel van 'ieder naar zijn behoeften' kan worden ingevoerd.

Het is dan ook zaak dat van het begin af een maximum aan proletarische democratie wordt ingevoerd - sowjets of radenzelfbeheer van de produktie; zelfbestuur op kommune-nivo; onafhankelijkheid van alle arbeidersorganisaties ten opzichte van de staat; recht op vorming van meerdere socialistische partijen; vrijheid van kritiek in alle kommunikatiedia, binnen het kader van de handhaving van de socialistische grondslag der maatschappij; enz. Dit ter maximale neutralisering van de tot op zekere hoogte onvermijdelijke burokratiseringstendenties rond de centrale staatsapparaten van de economische politiek en het bestuur.

Dit schema is nog nooit in praktijk gebracht. De subjektieve faktor, revolutionaire beweging van de arbeidersklasse is te zwak geweest om in de hoogontwikkelde kapitalistische landen de macht van de bourgeoisie te breken. Of anders gezegd, de greep van de kapitalistische maatschappij op de arbeidersklasse en een groot deel van de arbeidersbeweging is tot nog toe te groot geweest. De doorbraak heeft alleen plaats gevonden in economisch onderontwikkelde gebieden, waar de kracht en de stabiliteit van de heersende klasse veel minder groot waren.

Vanuit de revoluties in Rusland en andere minder ontwikkelde landen zijn nieuwe revolutionaire perspectieven geopend ook voor de massa in de ontwikkelde kapitalistische wereld. Echter is met de extreme burokratische degeneratieprocessen in die niet meer kapitalistische gebieden ook weer een formidabele rem ontstaan op de wereldrevolutie.

De revolutionaire beweging was in 1917 totaal onvoorbereid ten opzichte van de mogelijkheid van een geïsoleerde sociale revolutie in een achterlijk land. Men kan wellicht zeggen dat de bolsjewiki, op grond van hun marxistische benadering van de maatschappelijke ontwikkelingsfazen, bij een sterk vermoeden van een dergelijke kans, beslist niet op een socialistische revolutie in Rusland zouden hebben aangestuurd. Anderzijds was de eenmaal ingezette dynamiek van de permanente revolutie niet meer zo eenvoudig tot stilstand te brengen op een burgerlijk democratisch nivo; en dat vooral door de buitengewone zwakte van de Russische bourgeoisie. Het gevolg was in elk geval dat de bolsjewistische leiding na de burgeroorlog werd gekonfronteerd met een genuïneerde achterlijke en door het kapitalisme omsingeld land; een overweldigende laagontwikkelde boerenmassa; een proletariaat dat een zeer groot deel van zijn beste elementen in de strijd had verloren; een nogal autoritair-centralistische machtskoncentratie bij de partij tegenover een uitgeputte massa.

In die omstandigheden werden de 'normale' kontradikties van de overgangsmaatschappij tot het uiterste toegespitst en ging de burokratiseringstendens extreme vormen aannemen:

een buitengewone wanverhouding tussen industrie en landbouw, tussen zware en konsumptiegoederenindustrie; scherpe tegenstelling tussen stad en land, arbeider en koöperatieve kolchosboer; tussen het Planprincipe enerzijds en de buitensporige materiële prikkels in het bijzonder voor de burokratische en technokratische elites, gepaard aan het lage levenspeil van de arbeiders en boeren anderzijds tussen het gesocialiseerd zijn van de produktiemiddelen en het burokratisch (wan)beheer ervan; tussen het Planprincipe en de oprukkende marktwaren en geldsfeer die al vóór de Libermannperiode tot in de sektor van de gesocialiseerde produktiemiddelen was

doorgedrongen, als korrektief op het bureaucratisch supercentralistisch wanbeheer; tussen het planbeginsel en dat van de individuele rentabiliteit per bedrijf; tussen de Groot-Russische meerderheid en overige (onderdrukte) nationaliteiten; tussen de macht van de aan de top van een buitengewoon sterk in inkomen gedifferentieerde, gelaagde maatschappij staande bureaucratische bovenlaag met kaste-trekken, en de machteloze massa der arbeiders.

Deze kontradikties hebben in het stalinistisch tijdperk een unieke hoogte bereikt en zijn daarna enigszins verzacht, wat mogelijk was door de verhoging van het peil van de produktiekrachten na de tweede wereldoorlog. Ze zijn echter geenszins op weg om te verdwijnen. De Sowjet Unie is ook als overgangsmachtschappij nog ver van het socialisme verwijderd. De misvormende druk van de omringende kapitalistische wereld is ook nog immer zeer sterk. En dit geldt alles ook in variërende vormen voor alle andere arbeidersstaten.

Het is overigens niet zo, dat de Sowjet-Unie met de nieuwe 'liberalere' economische politiek zich zonder meer verder van het socialisme zou hebben verwijderd, dan in het Stalin tijdperk het geval was. In die tijd drong de warencirkulatie, de marktverhouding ook ver door, buiten dat terrein van de distributie dat in elke goed geplande overgangsmachtschappij aan de wet van de waarde onderhevig zou zijn. Dit geschiedde echter op illegale en semi-illegale wijze tot en met 'zwarte markt' verhoudingen in de sfeer der gesocializeerde produktiemiddelen toe.

Op die manier werden de verschrikkelijke tekortkomingen van het bureaucratisch-centralistisch plan-beleid 'gecorrigeerd'. Het nieuwe van de nieuwe economische politiek is voor een groot deel gelegen in de legalisering van die vroegere 'zwarte' tendenties. Daarmee wordt aangetoond dat men met administratieve planmaatregelen de krachten van de wet van de waarde (die samenhangen met de problemen van het nog niet voldoende ontwikkeld zijn van bepaalde sectoren van de economie) niet uit de wereld kan helpen. Evenmin als men door extreme speling te geven aan de warenproduktie en cirkulatie (Joegoslavië) het socialisme sneller naderbij brengt. Zo is bv. de socialisering van de kleinhandel en een groot deel van het kleine boerenbedrijf op Cuba, verbonden met de officiële politiek van verwerping van materiële prikkels geen versnelde gang naar het socialisme, maar eer een voluntaristische forcering, die de economische verhoudingen ondoorzichtig maakt, en bevorderlijk werkt voor 'onofficiële werking van de wet van de waarde, en voor bureaucratizing.

Het niet willen erkennen dat economisch nog zeer achterlijke gebieden als Cuba, grote delen van de Oosteuropese arbeidersstaten, China, door een zeer lange faze van overgang van kapitalisme naar socialisme, door een zeer moeizaam proces van socialistische akkumulatie, heen zullen moeten gaan, met enorme problemen ten aanzien van de regeling der verhouding tussen de gesocializeerde en niet gesocializeerde sectoren van de economie werkt alleen maar levensgevaarlijk zelfbedrog in de hand. En ook versterking van de bureaucratizingstendenties, die bij de scherpe kontradikties van een achterlijke overgangsmachtschappij, toch al groot zijn.

De erkenning van de maatschappelijke en historische werkelijkheid van de overgangsmachtschappijen (binnen het kader van het feit dat een klasse-loze volledige socialistische maatschappij eerst mogelijk zal zijn als de produktiekrachten een nivo hebben bereikt waarop er een overvloed is van de wezenlijk noodzakelijke goederen en diensten op het peil van werkelijke behoeften die de massa zal hebben), zal bovendien gepaard moeten gaan met inzicht in de faktor: misvormende werking van het omringende kapitalisme. Hoewel natuurlijk met de uitbreiding van de wereld der arbeidersstaten na 1945, de buitengewoon ongunstige situatie van isolement van de eerste periode van Sowjet Rusland, niet meer bestaat, is het noodzakelijk dat men inziet, dat de economische krachten van het kapitalisme op wereldschaal nog steeds groter zijn dan de niet-kapitalistische, met de vergaande gevolgen van dien voor de hele maatschappij der arbeiders-

staten. Om deze nieuwe atomende valster zo veel mogelijk te kunnen neutralizeren (voor zover dit kan) zal men dit feit eerst onder ogen moeten zien. En zullen de telkens opnieuw in nieuwe vormen opduikende illusies omtrent het 'socialisme in één land' moeten worden bestreden (China bv.). Iets wat eigenlijk niet alleen geldt voor afzonderlijke arbeidersstaten maar ook voor de hele wereld van de arbeidersstaten in zijn geheel. Deze wereld ontwikkelt zich niet autonoom, ook al zou er van een veel betere internationale samenwerking en arbeidsverdeling sprake zijn dan op het ogenblik het geval is.

De ontwikkeling van de arbeidersstaten is een element in de totale gang van de wereldrevolutie. Zij staat in voortdurende wisselwerking met de ontwikkeling van de krachten van de wereldrevolutie in de kapitalistische wereld.

De bestrijding van de biezondere burokratizerings- en andere gevaren die in het ontwikkelingsproces van - niet van het begin af aan al hooggeïndustrializeerde - overgangsmaatschappijen, levensgroot liggen opgesloten, in deze totale wereldsamenhangen, kan alleen tot een maximum worden opgevoerd door de combinatie van: strijd voor de steeds vengende ontwikkeling van de proletarische democratie op economisch en politiek gebied in de arbeidersstaten zelf, en strijd voor de revolutie in de gehele (ontwikkelde en onderontwikkelde) kapitalistische wereld.

Door een samenloop van vele historische factoren, is een dergelijk over de hele linie, in positieve onderlinge wisselwerking voortgaand, oprukken van revolutionaire krachten, niet gerealiseerd, in de fase van het bestaan van de Sowjet Unie. Integendeel, voor zover er al sprake van was in de allereerste jaren, heeft de zich al heel snel ontwikkelde Russische burokratie er een eind aan gemaakt, de hele kommunistische wereld-beweging werd onderworpen, en omgevormd van een revolutionaire faktor tegen de kapitalistische maatschappij en voor de effectieve bescherming van kwetsbare onderontwikkelde arbeidersstaat (in het prille stadium van zijn eerste overgangsexperimenten), tot gemanipuleerd verlengstuk van de Russische burokratische bovenlaag; tot hulpmiddel in haar diplomatiek schaakspel met het imperialisme. Voor zoverre het kapitalisme bijdroeg aan dit misvormingsproces, kan men zeggen dat het zo ook, via de Sowjet Unie, de eigen maatschappij hielp stabilizeren.

Na 1945 heeft in dat kader, de voortgang van de wereldrevolutie, de misvormde vorm aangenomen, van de vestiging van nieuwe burokratische arbeidersstaten, door de Russische burokratie. Daarbij kan, bij het huidige niyo van de produktiekrachten in landen als Tsjecho Slowakije en de D.D.R. (hoger dan in de Sowjet Unie) van een kunstmatige Russische handhaving van extreem burokratische verhoudingen gesproken worden; van een systematisch tegenhouden van een proletarisch-demokratische doorbraak waarvoor de objectieve maatschappelijke voorwaarden reeds ruim zijn vervuld.

Bij dit alles komt nog de hiermee verbonden faktor, dat het bestaan van een extreem burokratische structuur in de arbeidersstaten door en door negatief werkt op de politieke ontwikkeling van de arbeidersklasse en arbeidersbeweging in de kapitalistische wereld; zowel direkt als indirekt door het propagandistisch gebruik dat de bourgeoisie er nog immer met succes uit haalt voor de handhaving van haar ideologische groep op grote delen van de arbeidersklasse.

Zo is de Russische (en de gehele) burokratie in de arbeidersstaten ontstaan in de biezonder ongunstige omstandigheden van de eerste jaren na 1917, bij de huidige ontwikkeling van de produktiekrachten aldaar (en de mogelijkheden die daarmee worden geopend voor een versnelde gang naar het socialisme), meer dan ooit een gevaarlijke rem geworden, op dat economische en algemeen maatschappelijke ontwikkelingsproces, en op de hele ontwikkeling van de wereldrevolutie ook buiten de arbeidersstaten, die essentieel is voor het goede verloop van dat proces.

De strijd voor het breken van de macht der burokratie is dan ook niet één van de minst belangrijke opgaven van de internationale revolutionaire beweging. Het is wel een zeer moeilijke opgave. Natuurlijk rijpen in het economisch ontwikkelingsproces objectief de krachten voor de politieke revolutie in de arbeidersstaten. Een zich steeds verder ontwikkelende hooggeschoolde massale arbeidersklasse geleidelijk overgaand in een brede laag van de technische en overige intelligentsia, zal niet eeuwig een primitief-autoritair regime, een repressief wanbeheer van de kant van een extreem hoogbetaalde laag van politiek en cultureel beperkte burokraten, tolereren. De revolutionaire doorbraak en de instelling van de proletarische democratie is echter geen automatisch verlopend proces, maar het gevolg van een bewuste ingreep van de revolutionair georganizeerde antiburokratische arbeiders, studenten en intellectuelen. De voorhoede elementen die dit moeten voorbereiden hebben het buitengewoon moeilijk bij de huidige neo-stalinistische repressie. Van beslissende betekenis is voor hen de stimulerende werking uitgaande van de tastbare ontwikkeling der revolutionaire beweging in de aangrenzende kapitalistische wereld en omgekeerd.

De wereldrevolutie is een ondeelbare zaak. Urgent is dan ook de totstandkoming van een revolutionaire Internationale organisatie die er naar streeft alle werkelijke revolutionairen te verenigen en leiding te geven aan hun strijd.

G. Barendregt

Bij ons vorig nummer van de Internationale hebben wij voor onze abonné's een stencil ingesloten over de 1 Mei-avond, die wij samen met de PSF, Revolte en de FJG zouden organiseren. De houding van de FSP- noodzaakte ons in dit stencil de gang van zaken mede te delen, mede in verband met het verplaatsen van de vergadering naar de Brakke Grond. Vrijdag voor de 1 Mei -avond, na het verzenden van de Internationale berichtte Huib Riethof ons, dat Revolte en de Internationale alsnog een spreker zouden krijgen. Het gewest Amsterdam dat de gang van zaken rond de 1 mei vergadering zouden onderzoeken, schreef ons op 29 mei:

'De moeilijkheden rondom de organisatie van de 1 mei viering wordt door het gewestbestuur betreurd. Door ons zullen maatregelen worden getroffen om herhaling van zulk soort moeilijkheden te voorkomen.

Wij beschouwen hierbij dit incident als gesloten.

Pol. Bureau